

طرح آبراه عظیم ولگا در راستای تکمیل و تقویت ایده سازمان ملل متحد مبنی بر «گفتگوی تمدن‌ها» (H/۵۳/۲۳/نوامبر ۱۹۹۸) ارائه و مورد اجرا قرار گرفت. طرح مذکور توسط جمهوری تاتارستان براساس برنامه فدراسیون روسیه برای جشن‌های هزاره شهر قازان آغاز گردید. سه مرحله آغازین کنفرانس حاضر به‌عنوان بخشی از طرح آبراه بزرگ ولگا در سالهای ۲۰۰۱ و ۲۰۰۳ تحقق یافت و شرکت‌کنندگانی از بسیاری از شهرهای آبراه بزرگ ولگا، از بالتیک تا خزر، در آن شرکت کردند. کنفرانس از حمایت نهادها و آژانسهای وابسته به سازمان ملل متحد مانند یونسکو، یونپ، یونیسف و همچنین شورای اروپا و ایریسکا بهره‌مند گردید. شرکت‌کنندگان سه مرحله مزبور کنفرانس از طیف‌های گسترده‌ای از شخصیت‌های فرهنگی - قومی، تجاری و دانشگاهی بودند. به‌عنوان نتیجه مهم مذاکرات، همه شرکت‌کنندگان بر موارد ذیل موافقت نمودند:

- ارزش استثنایی تنوع، میراث و اتصال فرهنگی آبراه بزرگ ولگا؛

- رشد نگرانی‌های زیست‌محیطی در طول مناطق ولگا؛

- ظرفیت بسیار برای رشد اقتصادی و مسئولیت مشترک.

این سند، به‌عنوان مبنای تعاملات آینده شرکت‌کنندگان کنفرانس پیرامون دیدگاه‌های مطرح در خصوص آبراه بزرگ ولگا و مردمان آن که از طبیعت آن بهره‌مند می‌شوند، تلقی می‌گردد. این سند، که از این پس، بیانیه تهران - آبراه بزرگ ولگا نامیده می‌شود، به‌عنوان یک چارچوب سازمان یافته برای کمک به بالفعل کردن ظرفیتهای فراوان موجود در منطقه وسیعی، که از بالتیک آغاز و از طریق ولگا به دریای خزر ختم می‌شود، مدنظر قرار می‌گیرد. این بیانیه اهداف و مقاصد یک انجمن را که براساس فعالیت‌های مختلف جوامع کرانه‌های رودخانه ولگا و ماورای آن بنیانگذاری می‌شود،

ترسیم می‌نماید. این اهداف و مقاصد در راستای کمک به جوامع کرانه‌های ولگا برای تقویت ارتباطات بین فرهنگی، امنیت اکولوژیک و سعادت اقتصادی، می‌باشد. در طول دهه‌های گذشته، حوزه رودخانه ولگا از لحاظ زیست‌محیطی دچار نوعی وخامت شده و در بسیاری از مناطق مشترک، با مشکلات جدید اقتصادی روبرو گردیده است. با این وجود، در آغاز قرن ۲۱، گفتگوی میان منطقه‌ای و تلاشهای مشترک کسانی که از این منبع زندگی بهره‌مند می‌شوند، به ایجاد درجه جدیدی از آگاهی عمومی از مشکلات برای احیای آبراه کمک نموده، که موجب پویایی اقتصادی، حفظ شرایط طبیعی زیست محیطی و تقویت فرهنگی می‌شود.

شرکت‌کنندگان کنفرانس به عنوان مجموعه‌های انسانی که نسبت به نگرانی‌های مشترک تأثیر و تأثر متقابل دارند، در قالب گفتگوی تمدن‌ها، سه اصل ذیل را اعلام می‌دارند: تقویت و تنوع فرهنگی و قومی؛ حفظ پایدار محیط زیست و بالندگی و همکاری اقتصادی.

کنفرانس تصمیم می‌گیرد: به منظور احیای آبراه بزرگ ولگا و در راستای ایجاد رونق اقتصادی، حفظ پایدار محیط زیست و غنا و تنوع فرهنگی-قومی، گام‌های ذیل، توسط کسانی که از آن بهره‌مند می‌شوند و مسئولیت مشترکی نسبت به آن دارند، برداشته خواهد شد:

الف) تأسیس انجمن شهرهای آبراه بزرگ ولگا و دعوت از همه شهرها، از مناطق بالتیک، ولگا و خزر برای عضویت در انجمن. انجمن می‌تواند در چارچوب سازمانهای مرتبط (مانند کریدور بین‌المللی تجارت شمال-جنوب) یا به عنوان یک نهاد مستقل جدید فعالیت نماید.
ب) دعوت از کشورهای واقع در آبراه بزرگ ولگا و همچنین از نهادهای مختلف علاقمند برای همکاری با انجمن یاد شده.

ج) با توجه به ابتکار طرح آبراه ولگا از سوی شهر قازان، کنفرانس پیشنهاد می‌نماید که قازان به عنوان مقر انجمن شهرهای آبراه بزرگ ولگا تا زمان تعیین مکان دائمی، در نظر گرفته شود.
د) کنفرانس خواستار مشارکت بیشتر در طرح آبراه بزرگ ولگا و ارتقای همکاری‌های شمال-جنوب به منظور افزایش آگاهی عمومی از اهداف گفتگوی تمدن‌ها می‌باشد.

ه) فعالیت کمیته در مراحل آینده کنفرانس مورد بررسی و در نهایت یک موافقتنامه مطلوب توسط شهرهای عضو در هزارمین سالگرد شهر کازان در سال ۲۰۰۵ امضا خواهد شد.
بیانیه در ۱۸ مرداد ۱۳۸۲ برابر با ۹ اوت ۲۰۰۳ در تهران، به وسیله شرکت‌کنندگان مرحله سوم کنفرانس بین‌المللی آبراه بزرگ ولگا، مورد پذیرش قرار گرفت.